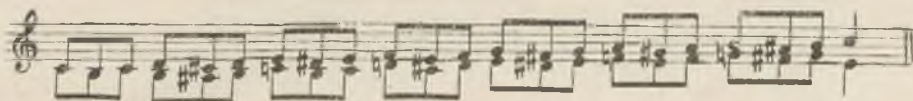

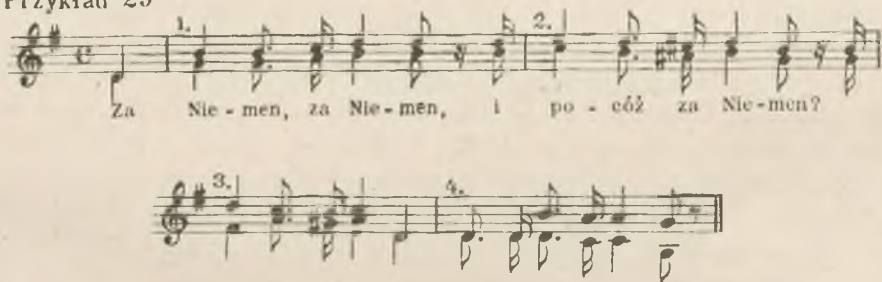
Pozostaje jeszcze do objaśnienia takt 11, w którym znajdujemy nutę fis¹ obcą tonacji F-dur. Jestto nuta przejściowa, ozdabiająca nutę g¹, która powtarza się zaraz bezpośrednio. Tworzy to figurkę zwaną dawniej broderją. Gdyby nuta g¹ miała wejść na e jako druga ćwierć taktu, to fis byłoby nie na miejscu i trzeba by dać f. O nutach obcych tego rodzaju była już mowa poprzednio. Występują one w gamie dwugłosowej w sposób następujący:

Przykład 28

Nie obowiązuje to jednak do wprowadzania wskazanych półtonów i należy już do rzeczy smaku układającego śpiew dwugłosowo. Konieczne jest tylko tam, gdzie dana melodia tego wymaga:

Przykład 29

Harmonje zasadnicze.

Jak widzimy zarówno z przykładu 27 jak i 29, bardzo ważną jest rzeczą zwracanie uwagi na zasadnicze harmonje, które w największej liczbie ludowych pieśni (zwłaszcza niedawnego pochodzenia) ograniczają się do akordów toniki, dominanty i poddominanty. Będziemy je oznaczać albo literami: T. D. S. albo cyframi rzymskimi I, V, IV. Pospolita jest też harmonja dysonansowa V stopnia czyli domintowa septymowa. Tę oznaczać będziemy albo V₇, albo D₇.

Do harmonji T. należą w przykładzie 27-mym takty: 1, 2, 4 (półnuta), 5, 6, 8 (półnuta), 10 (półnuta), 12 (półnuta), 13, 16 (półnuta). Do